

РЕШЕНИЕ

№ 3763

гр. София, 05.06.2018 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 62 състав,
в публично заседание на 26.04.2018 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Даниела Гунева

при участието на секретаря Ирена Йорданова, като разгледа дело номер **11541** по описа за **2017** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по жалба на Б. Б. Б. срещу Решение №2153-21-209/23.08.2017г. , издадено от Директора на ТП на НОИ С. – град, с което жалбата му срещу Разпореждане № 930916/44/09.06.2017г. е оставена без уважение.

Жалбоподателят моли съда да отмени обжалваното решение, с което е потвърдено оспорено по реда на чл. 117, ал.1, т.2 б."а" от Кодекса за социално осигуряване /КСО/, Разпореждане №930916/44/09.06.2017г на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, прекратяващо наследствената му пенсия за инвалидност поради общо заболяване, на основание чл. 81 ал.1 т.1 и чл. 96, ал.1, т.4 КСО, считано от 20.10.2016г., поради изгубване на качеството "учащ" по смисъла на чл. 82, ал.1 КСО и чл. 34, ал.3 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /Загл.изм.ДВ, бр. 19/03 г., посл.изм.ДВ, бр.54/16 г./-НПОС. С жалбата са изложени аргументи относно главното оплакване, че неправилно пенсионните органи са пристъпили към прекратяване на наследствената пенсия, тъй като били представени доказателства, че жалбоподателят се е обучавал паралелно по две различни специалности в различни висши учебни заведения, че по специалността „Право“ от 01.06.2016 г. до 01.12.2016 г., оспорващия е провеждал задължителния 6-месечен стаж по чл. 294, ал.1 от Закона за съдебната власт /ЗСВ/, който счита, че е част от образованието за придобиване на юридическа правоспособност и че по специалността „Класическо пеене“ до 06.06.2017г. е имал също качеството „учащ“ тъй като на тази дата е положил последен държавен изпит чрез защита на магистърска теза в дипломна работа . Твърди, че

съгласно чл. 297, ал.3 ЗСВ стажант-юристът не получава възнаграждение и времето не се зачита за осигурителен стаж, откъдето черпи аргумент в подкрепа на тезата, че не са били налице условията на приложените разпоредби от КСО за прекратяване на наследствената пенсия преди момента на полагане на изпита за придобиване на юридическа правоспособност, финализиращ обучението и даващ възможност за упражняване на професия като юрист. Сочи се неправилно позоваване на разпоредба на чл. 82 ал.1 от КСО в последната ѝ редакция, която влиза в сила от 01.01.2017г. и действа за напред. Водещото оплакване е съсредоточено върху довод, че както с контролния административен акт - предмет на настоящата проверка, така и с потвърденото разпореждане , неправилно било прието наличие на основания за прекратяване на наследствената пенсия, без да са обсъдени по същество наведените аргументи и факти. Претендира присъждане на съдебни разноски.

Ответникът-Директорът на Териториално поделение на НОИ С. – град, чрез упълномощен представител главен юрисконсулт С., в съдебно заседание, изразява становище за неоснователност на оспорването и моли същото да бъде отхвърлено. Излага аргументи в подкрепа на тезата си, почерпени от чл. 34, ал.3 от НПОС, визираща крайния срок до който лицата имат качество на учащи по смисъла на чл. 82 ал.1 от КСО. Поради липса на други спорни въпроси, моли жалбата да бъде оставена без уважение, като претендира и присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Производството е по реда на чл. 118, ал.3 КСО, във връзка с чл. 145 и сл. АПК.

Като обсъди становищата на страните, прецени събраните по делото доказателства и след служебна проверка за законосъобразност на обжалвания акт на основание чл. 168, ал.1, вр.с чл. 146 АПК, съдът прие следното:

Жалбата е процесуално допустима като подадена срещу контролен административен акт, в отклонение от правилото на чл. 145, ал.2 АПК, по силата на специалната разпоредба на чл. 118, ал.1 КСО; подлежащ на съдебен контрол; от лице с правен интерес от оспорването; в законоустановения срок, а разгледана по същество е и основателна.

Предмет на съдебния контрол е Решение № 2153-21-209/23.08.2017 г. на директора на ТП НОИ С.-град, с което е потвърдено оспорено по реда на чл. 117, ал.1, т.2 б."а" КСО, Разпореждане № 930916/44/09.06.2017г. г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП НОИ С. град, прекратяващо наследствената пенсия за инвалидност поради общо заболяване, получавана от Б. Б. Б., на основание чл. 96, ал.1, т.4, във вр. с чл. 81, ал.1 т.1 КСО .

Пенсионното производство е било поставено в ход с молба от П. Б., майка на малолетните ѝ синове С. Б. /инвалид с придружител/ и Б. Б. /учащ/ с искане да ѝ бъде отпусната наследствена пенсия за инвалидност поради общо заболяване /ИОЗ/. Посочено е, че правото се упражнява от законни наследници, низходящи на починалия Б. А. Б. /л.19/. С Разпореждане № [ЕГН],[ЕГН] на ръководителя на ТП на НОИ С. град и на основание чл. 80 ал.2, чл. 81, чл. 82 ал.1, чл. 74, чл. 68 л.1 и чл. 94 от КЗОО е отпусната считано от 21.08.2000г. наследствена пенсия за инвалидност общо

заболяване на С. Б. Б. и Б. Б. Б., която с последващи разпореждания е била осъвременявана, съгласно нормативните изменения в тази област. По жалба на Б. против разпореждането в частта му за определяне на началната дата на отпускане на пенсията, е произнесено решение на главния директор на С., което е отменено с решение от 23.10.2001г. на СГС и определена начална дата на изплащане на наследствената пенсия – датата на настъпване на смъртта на наследодателя. След навършване на 18 годишна възраст и тъй като оспорващият е продължил образованието си във висше учебно заведение, редовна форма на обучение, по специалността "Класическо пеене", в НМА „ Проф.П. В.“ [населено място], изплащането на наследствена пенсия е продължило до 20.10.2016г.

На 09.10.2015г. жалбоподателят е представил пред административния орган уверение от Нов български университет, че е записан в курс „Пети“, семестър 2015/2016г. с образователна степен „Магистър“ по специалността „ Право“ и уверение, че е записан в курс „Дипломанти“ , семестър 2015/2016г. с образователна степен „Магистър“ по специалност „Класическо пеене“. С уведомително писмо от 10.09.2016г. жалбоподателят е информирал административния орган, че предстои защита на дипломната му работа с краен срок 21.10.2016г. , а от 01.06.2016г. е встъпил в длъжност стажант юрист в СГС на задължителен стаж за придобиване на юридическа правоспособност по чл. 294 ар-1 от ЗСВ, който ще продължи до 01.12.2016г. Към писмото е приложил заповед на министъра на правосъдието за разпределянето му като стажант-юрист и акт за встъпване в длъжност като такъв/ л.98, 99/. С разпореждане от 09.06.2017г. е прекратено изплащането на наследствена пенсия поради общо заболяване на Б. Б. с мотив , че лицето е завършило семестриално магистърски курс в НМА „Проф. П. В.“, но не се е дипломирало на втора редовна поправителна сесия , проведена на 20.10.2016г. Съгласно чл. 34, ал.1, т.2 НПОС, в началото на всеки семестър, жалбоподателят е представял пред пенсионния орган уверение, че продължава обучението си. По искане на ТП НОИ-С. град по преписката е постъпило писмо изх.№425/27.04.2017г. от НМА /л.88/, от което се установява, че по Б. Б. е завършил семестриално магистърски курс по специалността „Класическо пеене“, но не се е дипломирал на втора сесия за дипломна защита, проведена на 20.10.2016г. На тази база е издадено Разпореждане № [ЕГН]/44/09.06.2017г., с което, считано от 20.10.2016г., наследствената пенсия за ИОЗ, получавана от оспорващия е била прекратена. Последното е обжалвано по реда на чл. 117, ал.1, т.2 б."а" КСО пред ответния орган с мотив, че поради паралелното изучаване на две специалности е преминал на индивидуален учебен план и по двете, като от 01.06.2016г. до 01.12.2016г. е провеждал задължителен стаж като стажант – юрист. От др. страна на 06.06.2017г. е защитил успешно дипломната си работа пред изпитна комисия в НМА“Проф. П. В.“.

С оглед на горните фактически установявания и релевираните оплаквания в процеса, се налагат следните правни изводи: Спорът е съсредоточен върху следното: през периода 20.10.2016г. до 06.06.2017г. когато, жалбоподателят защитава успешно дипломната си работа по специалността „Класическо пеене“ имал ли е качеството на учащ , респективно имал ли право да получава наследствена пенсия, и второ - включва ли се в срока на обучение по специалността "право" задължителния 6-месечен стаж като стажант-юрист и полагагането на теоретико-практическия изпит за придобиване на юридическа правоспособност, съгласно чл. 294, ал.1 ЗСВ, или не. От

отговора на тези въпроси зависи и съответното субсумиране на останалите релевантни и безспорни факти по делото, под приложимите разпоредби на чл. 82, ал.1 КСО във връзка с чл. 34, ал.3 и ал.4 НПОС.

Пораждането и съществуването на правото на наследствена пенсия е регулирано с разпоредбата на чл. 82, ал.1 КСО и се определя от две кумулативно зададени предпоставки: - наличие на продължаващо обучение на лицето, употребено в смисъла на пряк низходящ наследник на починалото лице от чиито патримониум е произтекло процесното право и - липса на навършена 26-годишна възраст от същото, което не е спорно в случая.

Новата редакция на чл. 82. (1) (И.. - ДВ, бр. 41 от 2007 г., в сила от 1.01.2008 г., доп., бр. 106 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 107 от 2014 г., в сила от 1.01.2015 г., бр. 98 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) ■ гласи следното: Децата имат право на наследствена пенсия до навършване на 18-годишна възраст, а след навършването ѝ, ако учат - за срока на обучението, но не по-късно от навършването на 26-годишна възраст, както и над тази възраст, ако учат и ако са се инвалидизирали до 18-, съответно до 26-годишна възраст. Децата, които се считат за учащи, се определят с наредбата по чл. 106. Децата, които полагат стаж след дипломиране, не се смятат за учащи.

До влизане в сила на последното изменение на 01.01.2017г. и към спорния момент , в посочената разпоредба не е било разписано изричното уточняване за отпадане качеството учащ в хипотезата на полагане на стаж след дипломиране.

Наредбата по чл. 106 е Наредба за пенсиите и осигурителния стаж, в която е разписана разпоредбата на чл. 34 ал.3 (И.. - ДВ, бр. 16 от 2009 г., в сила от 1.01.2009 г.) гласи следното: ■ „Лица, завършващи последния курс на обучение, се счита, че учат до дипломирането си, но не по-късно от края на втората сесия за дипломиране на курса.“ , а ал.4: (Нова – ДВ, бр. 23 от 2014 г., в сила от 1.01.2014 г.) ■ Лицата, които полагат стаж след дипломиране, не се считат за учащи. Посочените разпоредби на Наредбата са били в сила и към спорния момент – 20.10.2016-06.06.2017г.

Досежно обучението на жалбоподателя по специалността „Класическо пеене“, мотивите на решаващия орган , обосноваващи прекратителните основания за изплащане на наследствената пенсия са законосъобразни. Независимо от обстоятелството на каква възраст жалбоподателят е започнал обучението си и дали е преминал на индивидуална форма на обучение /доказателства в тази връзка не са изтъкнати/ , то посочената разпоредба, която е била в сила към датата на постановяване на разпореждането на пенсионния орган, а и към момента на постановяване на оспореното решение ясно дефинира крайния момент с настъпването на който, лицето губи статута си на „учащ“. Съгласно чл. 142 ал.1 от АПК съответствието на административния акт с материалния закон се преценява към момент на издаването му, т.е. преценката следва да обхване действащата нормативна уредба към 09.06.2017г. и постановен ли е акта в съответствие с нея. Към тази дата редакцията на чл. 82 от КСО е следната: Чл. 82. (1) (И.. - ДВ, бр. 41 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., доп. - ДВ, бр. 106 от 2013 г., в сила от 01.01.2014 г., доп. - ДВ, бр. 107 от 2014 г., в сила от 01.01.2015 г.) Децата имат право на наследствена пенсия до навършване на 18-годишна възраст, а след навършването ѝ, ако учат - за срока

на обучението, но не по-късно от навършването на 26-годишна възраст, както и над тази възраст, ако учат и ако са се инвалидизирали до 18-, съответно до 26-годишна възраст. Децата, които се считат за учащи, се определят с наредбата по чл. 106.

Разпоредбата на чл. 34 ал.3 от Наредба за пенсиите и осигурителния стаж към която препраща чл. 82 от КСО в действащата ѝ редакция към същия момент е следната: (3) (И.. - ДВ, бр. 16 от 2009 г., в сила от 01.01.2009 г.) Лица, завършващи последния курс на обучение, се счита, че учат до дипломирането си, но не по-късно от края на втората сесия за дипломиране на курса.

Следователно органа правилно и в съответствие с действащите към 09.06.2017г. редакции на посочените разпоредби е изразил становище относно наличие на прекратителни основания за изплащане на наследствена пенсия по отношение на статута на жалбоподателя като „учащ“ в НМА.

В тази връзка жалбоподателят няма правно основание да получава наследствена пенсия за периода след 20.10.2016г. до претендирания от него период – 06.06.2017г. на основание продължаващо обучение по специалността „Класическо пеене“ в НМА “Проф. П. В.“.

Не така стои въпросът разгледан на плоскостта на обучението му по специалност „Право“ в НБУ.

Аргументите на административния орган, че разпоредбата на чл. 82 ал.1 от КСО регламентираща въпросът, че децата полагащи стаж след дипломирането си не се считат за учащи, без да е направено изключение за тези, изучаващи специалност „Право“ следва да се тълкува в аспект, че ученето /обучението/ приключва с дипломирането и полагаания след този момент стаж не променя обстоятелството, че е отпаднало качеството“ учащ“ като абсолютна предпоставка за съществуване на правото на наследствена пенсия не се споделят от настоящия съд.

Относно първата предпоставка съществува, неразрешен по

нормативен път, спор относно обстоятелството - кога обучението на студентите по "право" следва да се счита за завършило и дали същите имат качеството "учащи" по време на задължителния стаж като стажант-юристи. Според трайно установената и безпротиворечива практика на ВАС, разрешението е давано в полза на разбирането, че задължителният стаж е неизменна част от процеса на обучение на юристите и следователно, негова иманентно присъща съставка, тъй като целта на всяко обучение е придобиване на знания и умения за упражняване на определена професия, което за юридическата, е уредено императивно с разпоредбите на Глава четиринадесета на ЗСВ "Придобиване на правоспособност". Ето защо, в условията на конкуренция между общ и специален закон /чл. 45 ЗВО и чл. 294 ЗСВ/, следва да намери приложение специалния. Отделно от това, ответният орган счита, че разпоредбата на чл. 34, ал.4 НПОС, съдържа нормативна дефиниция на спорното обстоятелство, като му дава еднозначно разрешение - "Лицата, които полагат стаж след дипломиране, не се считат за учащи", а основанийето за нейното приложение в случая се съдържа в препращането от чл. 82, ал.1 КСО към наредбата по чл. 106, която именно е Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж. Върховният административен съд многократно е имал случай да отбележи, че при очевидното противоречие на горната разпоредба от НПОС с тази на чл. 294, ал.1 ЗСВ, същата не следва да бъде прилагана на основание чл. 15, ал.3 ЗНА и чл. 5, ал.1 АПК, което лежи в основата на даваните разрешения по аналогични спорове - шестмесечният стаж по чл. 294, ал.1 ЗСВ и полагането на изпит за придобиване на правоспособност по чл. 298, ал.1 ЗСВ, са задължителна част от обучението на юристите, което им придава качеството "учащи" и в този спорен период. Аргумент в подкрепа на горния извод се съдържа в чл. 297, ал.3 ЗСВ, според който по време на стажа стажант-юристът не получава възнаграждение и времето не се зачита за осигурителен стаж, т.е. той е учащ, а не работещ, поради което стажът се включва в срока на обучение по смисъла

на чл. 82, ал.1 КСО. Още повече, че става въпрос за нормативно регламентирано условие за придобиване на юридическа правоспособност, а целесъобразността на законовата регламентация не е въпрос на правоприлагането. /Вж.Решение № 1968/16.02.10 г., адм.д.№ 10472/09 г.; Решение № 15090/12.12.14 г., адм.д.№ 8690/14 г.; Решение № 8017/01.07.15 г., адм.д.№ 13941/14 г.; Решение № 7773/27.06.16 г., адм.д.№ 12748/15 г.; Решение № 10491/10.10.16 г., адм.д.№ 13402/15 г.и много други на Шесто отделение на ВАС/.

Със Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. /Обн. ДВ, бр.98/09.12.2016 г. - в сила от 01.01.17 г./, в Преходните и заключителните му разпоредби, с §3 са извършени множество изменения на текстове от КСО, като относимо към настоящия казус е направеното с §3, т.28, добавящо към чл. 82, ал.1 КСО изречение трето: "Деца, които полагат стаж след дипломиране, не се смятат за учащи". Последният възпроизвежда дословно съдържанието на чл. 34, ал.4 НПОС. Или, легалното определяне на "учащ", е във връзка единствено и само с получаването на наследствена пенсия от деца, които продължават обучението си след навършване на 18-годишна възраст, до която въпросната пенсия се дължи безусловно. Така приетата разпоредба отново е в опозиция с текстовете от Глава четиринадесета на ЗСВ, който е специален при определяне продължителността и характера на обучението на юристите и не може да се вмести в общите абстрактни правила на ЗВО и специфичните, с оглед пенсионните и осигурителни права на гражданите, уредени с КСО. На каквато и плоскост на бъде разрешавана новата колизия, стояща извън регламента от чл. 15, ал.3 ЗНА, тъй като е между законови норми, посоченото по-горе изменение на чл. 82, ал.1 КСО е ирелевантно за правилното разрешаване на повдигнатия по делото спор, в контекста на чл. 142, ал.1 АПК.

Следователно, както основателно възразява жалбоподателя, оспорените актове са издадени при противоречие на приложените разпоредби на чл. 34, ал.3 и ал.4 НПОС, с такива от по-висок нормативен ранг, каквито са чл. 294, ал.1 и чл. 298, ал.1 от ЗСВ. Установява се и несъответствието им с целта на закона, изведена от чл. 80 КСО и принципите на ДОО от чл. 3 КСО, а именно - да бъдат подкрепени, в условията на солидарност, децата на починали осигурени лица, независимо от приемането или отказа им от наследство, докато учат, но не по-късно от навършване на 26-годишна възраст. Акцентът в нормативния текст е поставен върху глагола "учат", което сочи и идеята на нормотвореца - след успешно обучение, лицата да се реализират в съответните професии, а ако не продължат обучението си и започнат да извършват трудова дейност - не им се дължи наследствена пенсия, защото според волята, знанията и уменията си, те вече се издържат и осигуряват по реда на КТ и КСО. Ето защо, настоящият състав споделя трайно установеното разбиране в юрисдикцията, че задължителният 6-месечен стаж и полагането на изпита по чл. 298, ал.13СВ, са иманентно присъща част на обучението за придобиване на юридическа правоспособност, което означава, че оспореният контролен административен акт е издаден в противоречие с материалния закон и неговата цел.

В обобщение следва да се приеме, че оспореното решение е издадено от компетентен орган, упражняващ законоустановено правомощие от чл. 117 КСО, да се произнася с решение по подадени жалби срещу актове на други органи в системата на НОИ, в това число и срещу разпореждания за отказ или неправилно определяне или изменение или спиране, респ. прекратяване на пенсиите. При неговото осъществяване, ответният орган е постановил решение в нормативно изискуемата форма. Същото е мотивирано и произнесено при липса на нарушения на административнопроизводствените

правила. Въпреки всичко това обаче, настоящият състав, намира оспорения акт на Директора на ТП НОИ С.-град и потвърденото с него Разпореждане на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, за незаконосъобразни като противоречащи на материалния закон и неговата цел. По делото няма спор за фактите. При отсъствие на основанията за прекратяване изплащането на наследствената пенсия на оспорващия от 20.10.2016г, незаконосъобразно е издадено и потвърденото с процесното решение на Директора на ТП НОИ С. - град, Разпореждане на длъжностно лице по пенсионно осигуряване. Налице е материална незаконосъобразност на атакувания контролен административен акт, постановен в производство по чл. 117, ал.3 КСО, което е отменително основание по чл. 146, т.4 АПК. Порокът е обусловен от неправилното тълкуване и нормативистичния /буквален/ подход при преценка на елементите от фактическите състави на чл. 34, ал.3 и ал.4 НПОС, без тяхната връзка с изискванията на Глава четиринадесета на специалния ЗСВ.

Поради твърдяното наличие на отменителните основания от чл. 146, т.4 и т.5 АПК- противоречие на приложените разпоредби с такива от по-висок нормативен ранг, а именно с чл. 294 ЗСВ и несъответствие с целта на закона, следва да се отмени контролният административен акт и потвърденото с него Разпореждане № 930916/44/09.06.2017г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване, относно началната дата на прекратяване на наследствената пенсия, с връщане на преписката за ново произнасяне по същество на поставения пред осигурителната администрация въпрос за решаване.

Присъждане на разноски са поискали своевременно и двете страни, но с оглед изхода на процеса, такива се дължат на жалбоподателя. Предвид обстоятелството, че такива не са сторени и доказателства за извършването им не са представени, то разноски не следва да се присъждат.

Воден от което и на основание чл. 172, ал.2 пр.2 и чл. 173, ал.2

АПК, Административният съд С. - град

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Б. Б. Б., Решение № 2153-21-209/23.08.2017г. на Директора на ТП на НОИ С. - град, потвърждаващо Разпореждане № [ЕГН]/44/09.06.2017г на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при ТП НОИ С. - град, с което на основание чл. 96, ал.1, т.4 КСО, е прекратена наследствената пенсия за инвалидност поради общо заболяване на жалбоподателя.

ИЗПРАЩА делото като преписка на Ръководителя "Пенсионно осигуряване" при ТП НОИ С. град, който следва да разреши по същество въпроса при съобразяване с мотивите в настоящото решение.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от съобщаването му на страните на основание чл. 119 КСО.

СЪДИЯ: